

DOKUMENT O NABAVNI POLITIKI MESTNE KNJIŽNICE GROSUPLJE

Poslanstvo

- Omogočamo in spodbujamo dostop do širokega nabora človekovega znanja, izkušenj, informacij in idej vsem skupinam prebivalcev.
- Spodbujamo razvoj pismenosti in bralne culture.
- Spodbujamo vseživljenjsko učenje.
- Smo prostor učenja, ustvarjanja, srečevanja in navdiha v lokalni skupnosti.

Vizija

- Knjižnica je prostor za branje, učenje, druženje, ustvarjalnost, knjižnica povezuje ljudi v lokalni skupnosti s svetom idej in informacij ter podpira lokalno identiteto.

Vrednote

- Zaposleni ustvarjamo skupno podobo knjižnice kot informacijskega, izobraževalnega, kulturnega in socialnega središča lokalne skupnosti.
- Zaupamo v svobodo branja, učenja, raziskovanja.
- Naše storitve so strokovne, delamo v medsebojnem zaupanju, s posluhom do vsakega obiskovalca.

Kvalitetna in aktualna knjižnična zbirka je ena od temeljnih pogojev za izvajanje poslanstva knjižnice. Z nabavo novega gradiva oblikujemo zbirko, ki glede na razpoložljive finančne vire odgovarja na potrebe in interese občanov in vključuje raznovrstna gradiva z vseh področij človekovega ustvarjanja v različnih oblikah in v številu. Pri izboru gradiva za zbirko upoštevamo različne kriterije, kot so: aktualnost, točnost informacij, ki jih gradivo prinaša, renome avtorja, urednika, založnika, globina zastopanosti posameznega področja, novosti, ki jih delo prinaša, ustrezen nivo za uporabnike, kateri skupini uporabnikov je namenjeno in katere bralce nagovarja, estetska vrednost, logičnost predstavitve teme, fizična karakteristika, dodatki, opombe, povezanost z obstoječo zbirko, cena, gradivo, ki je na priporočilnih seznamih, vsebine s trajnejšo literarno in sociološko vrednostjo.

Poslujemo po veljavni zakonodaji in na osnovi dokumentov, ki usmerjajo nabavno politiko splošnih knjižnic:

Manifest o splošnih knjižnicah; IFLA/UNESCO, 1994;

Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 87/2001, 96/2002, 92/15);

Odlok o ustanovitvi Mestne knjižnice Grosuplje (Uradni list RS, št. 13/2004, 39/2007, 66/2008);

Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Uradni list RS, št. 29/2003);

Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Uradni list RS, št. 73/2003, 70/2008);

Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (za obdobje 2018-2028); Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, 2018;

Neposredni poziv Ministrstva za kulturo za sofinanciranje nakupa knjižničnega gradiva v splošnih knjižnicah v letu 2020;

Guidelines for a collection development policy using the conspectus model. (2001). IFLA. Section on acquisition and collection development. Dostopno: <http://archive.ifla.org/VII/s14/nd1/gcdp-e.pdf>;

Rampih, S. (2010). Nabavna politika v splošnih knjižnicah. Ljubljana: ZBDS;

Novljan, S. (2011). Navadna knjižnična zbirka. Dostopno: <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-HDPFV2MA>

Namen dokumenta o nabavni politiki

Dokument je namenjen zaposlenim pri načrtovanju, usmerjanju in izvajanju nabavne politike ter javnosti, da jo poznajo, kako poteka nabava in vzdrževanje knjižnične zbirke. Velikost knjižnične zbirke določa več dejavnikov, kot so: število prebivalcev in namenska finančna sredstva, vrednotenje lokalnih potreb, razmerje med letnim prirastom in odpisom, vloga knjižnice v okolju, dostop do elektronskih virov.

Viri financiranja

Nakup knjižničnega gradiva v Mestni knjižnici Grosuplje financirajo ustanoviteljice knjižnice: občine Grosuplje, Ivančna Gorica in Dobropolje. Osnovni kriterij za načrtovanje je število prebivalcev. Ministrstvo za kulturo sofinancira nakup na osnovi vsakoletnega poziva za sofinanciranje nakupa knjižničnega gradiva v splošnih knjižnicah in znaša tretjino občinskih sredstev. Knjižnica za nakup gradiva prispeva tudi lastna sredstva iz zamudnin in članarin in na ta način svojim uporabnikom zagotovi večji dostop do gradiva.

Razdelilnik sredstev za nakup knjižničnega gradiva

Pri določanju višine sredstev za posamezno enoto je osnovni kriterij dejanski prispevek občine, kjer posamezna enota deluje, in ustrezen delež ministrskih sredstev. Lastna sredstva se za nakup gradiva namenijo enako po kriteriju občine, kjer so bila pridobljena.

Dobavitelji gradiva

Sodelujemo s široko mrežo dobaviteljev (300) tako osebno kot preko spletnega nakupa. Pri sodelovanju so pomembni naslednji kriteriji: obseg ponujenih naslovov, cena in popusti na količino, roki dobave, zanesljivost.

Od leta 2017 sodelujemo v pilotnem projektu z Mestno knjižnico Ljubljana, NIK-om in IZUM-om pri povezovanju knjižnic pri nabavi in obdelavi gradiva z namenom racionalizacije postopkov z vidika kvalitete in stroškov.

Uporabniki MKG

Mestna knjižnica Grosuplje je s svojim delovanjem namenjena vsem občanom, tako posameznim prebivalcem kot skupinam po načelu enakega dostopa za vse, ne glede na starost, raso spol, vero, narodno pripadnost, jezik ali socialni položaj.

Vključevanje javnosti v izbor in obravnava predlogov za nabavo gradiva

Mestna knjižnica Grosuplje tudi uporabnikom omogoča, da s predlogi sodelujejo v procesu nabave. Predlogi, ki so finančno uresničljivi in so v skladu z nabavno politiko knjižnice, so sprejeti. Predlagatelje pa o nakupu obvestimo.

Dostop do gradiva

Dostop do uporabe knjižničnega gradiva na fizičnih nosilcih je možen v obratovalnem času in je usklajen z Uredbo o osnovnih storitvah (UI RS, št. 29/2003). Dostop do e-knjig in večino baz podatkov pa članom zagotavljamo 24 ur dnevno, vse dni v letu preko oddaljenega dostopa. Uporabnikom, ki niso člani, je vse gradivo na voljo v prostorih knjižnice v času odprtosti.

Člani lahko uporabljajo storitve v vseh enotah knjižnice. Omogočamo medoddelčno izposajo. Gradiva, ki ga v zbirki nimamo, članom zagotovimo z medbibliotečno izposajo iz slovenskih in tujih knjižnic. Vsem uporabnikom knjižnice omogočamo dostop do lokalnega in vzajemnega kataloga COBISS tako v prostorih knjižnice kot na daljavo.

Knjižnična zbirka

Knjižnično zbirko sestavlja knjižnično gradivo, ki zajema vse objavljeno tiskano, zvočno, slikovno, elektronsko ali kako drugače tehnično izdelane zapise, rokopise in drugo neobjavljeno gradivo. Vse to gradivo zbiramo in javnosti posredujemo za potrebe izobraževanja, kulturnega udejstvovanja, raziskovanja, informiranja in koristne izrabe prostega časa.

Zgodovina zbirke

Knjižnica je bila kot samostojen zavod ustanovljena 18. 4. 1962, s sklepom Občinskega ljudskega odbora št. 1/1- 63-7/62 z nazivom Ljudska knjižnica Grosuplje, ki je leta 1965 postala matična knjižnica za celotno območje Občine Grosuplje v takratnem obsegu. Temeljna zaloga knjižničnega gradiva je nastala z združitvijo fondov društvenih, sindikalnih in šolskih knjižnic v eno zbirko s 5164 izvodi in nakupom 614 knjig v tistem letu. Od takrat pa do danes se je knjižnica večkrat preimenovala, sedaj ima tri ustanoviteljice, ohranila je teritorialni obseg izvajanja dejavnosti, zbirka pa je narasla na več kot 200.000 enot.

Obseg in vrsta gradiva

Zagotavljamo raznovrstno knjižnično gradivo, da zbirka ustreza standardnim priporočilom o sestavi in obsegu ter odgovarja na potrebe in želje uporabnikov lokalne skupnosti. V zbirki

imamo 5,2 izvoda knjig na prebivalca, 0,4 izvoda neknjižnega gradiva na prebivalca in 55 naslovov informativnega periodičnega tiska na krajevno knjižnico.

Sestava knjižnične zbirke

Knjižnično zbirko sestavlja 25 % naslovov gradiva za otroke, od tega 60 % naslovov strokovnega gradiva in 40 % naslovov leposlovja. 75 % naslovov v zbirki je namenjeno odraslim uporabnikom. V zbirki za odrasle je dobrih 40 % naslovov s področja leposlovja in nekaj manj kot 60 % naslovov strokovnega gradiva.

Razmerje po vrstah in oblikah gradiv

Sledimo razvoju novih oblik gradiva in dostopa do informacij. Nabavljamo 80 % knjižnega gradiva, tudi e-knjig v slovenskem jeziku, do 10 % neknjižnega gradiva ter 150 naslovov serijskih publikacij. V sodelovanju z OOK je na voljo tudi nekaj aktualnih baz podatkov.

Prirast novega gradiva

Standardi predpisujejo, da knjižnica, ki dosega standard za knjižnično zbirko po sestavi, aktualnosti in obsegu, dopolnjuje knjižnično zbirko z letnim prirastom z najmanj 250 izvodom knjig na 1000 prebivalcev in najmanj 25 izvodom neknjižnega gradiva na 1000 prebivalcev, pri čemer ohranja razmerja za knjižnično zbirko. Glede na zmanjševanje finančnih sredstev za nakup tako s strani Ministrstva za kulturo kot tudi občine Grosuplje, je takšno načrtovanje nerealno. Kljub temu pa s pomembnim deležem lastnih sredstev in učinkovito nabavno politiko uspemo pridobiti večino novih naslovov aktualnih gradiv vsaj v enem izvodu.

Izbor knjižničnega gradiva

Knjižnična zbirka odraža kulturo lokalne skupnosti in družbe, zato si prizadevamo, da gradimo zbirko, ki odgovarja na potrebe uporabnikov po izobraževanju, informiranju, kulturnemu udejstvovanju, kakovostnem preživljanju prostega časa. V knjižnici so zastopane vse vrste in skupine gradiva: leposlovje in strokovna literatura za otroke, mladino in odrasle, referenčna literatura, periodične publikacije, lokalna in nacionalna informativna glasila, gradiva, ki prinašajo informacije javnega značaja na lokalnem in nacionalnem nivoju, domoznansko gradivo, gradivo v tujih jezikih, študijsko gradivo, muzikalije, računalniške igrice, igrače, igre in sestavljanke. Vsebine so zapisane v različnih oblikah: knjige, brošure in drobni tisk, časniki in časopisi, plakati, razglednice, fizični elektronski mediji (CD-ROM-I,DVD-ji in novejša oblike), elektronske podatkovne zbirke, e-knjige.

Izbor glede na vrsto knjižničnega gradiva

V zbirko uvrščamo knjižno in neknjižno gradivo. Knjižno gradivo zajemajo monografske in serijske publikacije: knjige, brošure, časopisi, časniki, almanahi, koledarji, zborniki, disertacije, patenti standardi. Med neknjižno gradivo uvrščamo: kartografsko gradivo, slikovno gradivo (grafike, slike, fotografije, plakati), rokopisno gradivo, glasbene tiske, mikrooblike, projicirano gradivo, avdio gradivo, elektronske vire, drobni tisk, igrače, multimedijski kompleti, itd.

Izbor glede na obliko knjižničnega gradiva

V preteklosti so bila informacije dostopne samo v tiskani obliki, s tehnološkim razvojem so tudi na tem področju neprestane spremembe oblik nosilcev informacij. V zbirko uvrščamo: knjige s trdo in mehko vezavo, brošure, učbenike, priročnike, sinopsise, drobne tiske, filme, časnike, časopise, DVD-je, CD-je, zvočne in elektronske knjige, gradivo v velikem tisku, gradivo v brajici, plakate, slikovno gradivo, kartografsko gradivo, rokopise, redke knjige, glasbene tiske itd.

Izbor knjig

Kriteriji, ki vplivajo na izbor leposlovja in strokovnih knjig, so: vsebina in njena verodostojnost, pri literarnih delih estetska vrednost, pomen avtorja, založnika, urednika, predstavitev področij in zastopanost gradiva v zbirki, opombe, bibliografije, stil pisanja, berljivost.

Izbor serijskih publikacij

Najbolj pogoste so serijske publikacije v tiskani in v e-obliki, ki so dostopne preko spleta. Cilj je, da so na voljo uporabnikom tiste, ki so najbližje njihovim potrebam in cenovno sprejemljive glede na razpoložljiva finančna sredstva. Pri izboru klasičnih in e-publikacij se osredotočamo na podporo uporabnikom s trenutno naročenimi naslovi. Za nove naslove se odločamo glede na relevantnost vsebine, ki jo ponujajo in glede na obseg povpraševanja. Naročamo ključne naslove z vseh strokovnih področij, ki jih prepoznamo ob analizi potreb uporabnikov.

Izbor neknjižnega gradiva

Pri izboru neknjižnega gradiva upoštevamo več kriterijev, prednost pri izbiri imajo gradiva, ki podpirajo vseživljenjsko učenje in služijo kvalitetnemu preživljanju prostega časa ter prinašajo nova spoznanja, so namenjena tako potrebam otrok in mladine kot tudi odraslim obiskovalcem.

Izbor elektronskih publikacij

Odločitev za izbor temelji na vsebinskih izhodiščih, ki veljajo za ostalo tradicionalno knjižnično gradivo. Še posebej je pri teh virih pomemben dostop in omejitve uporabe tako za knjižnico kot za uporabnika, način uporabe, cena ipd. Do posameznih podatkovnih baz dostopamo v okviru OOK, ki so finančno podprta s strani Ministrstva za kulturo.

Posebne zbirke

Knjižnica gradi domoznansko zbirko, v katero so vključena dela, ki predstavljajo naše kraje in ljudi skozi čas. Zbirka obsega preko 2000 enot različnega knjižničnega gradiva.

Vrednotenje zbirke

Vrednotenje zbirke je kontinuiran proces ob neposrednih stikih z bralci pri izposoji. Obseg in vsebino zbirke primerjamo s strokovnimi priporočili in merimo z anketami, ki jih izvajamo med uporabniki.

Darovi

Kriteriji za uvrstitev darovanega gradiva so: aktualnost naslova za uvrstitev v zbirko, fizično stanje gradiva, stroški opreme, število izvodov v zbirki in povpraševanje po naslovu. Sprejem darov je urejen tudi v Pravilniku o splošnih pogojih poslovanja Mestne knjižnice Grosuplje.

Odpis knjižničnega gradiva

Knjižnična zbirka zahteva kontinuiran pritok novega gradiva in odpis starega, da se ohranja aktualnost in zanesljivost zbirke in knjižničnih storitev. Knjižnično gradivo z zastarelimi vsebinami, obrabljeno in izgubljeno gradivo, knjižnica odpiše v skladu s Strokovnimi priporočili in standardi za splošne knjižnice 2018 – 2028 in na način, kot je določeno z Navodili za izločanje in odpis knjižničnega gradiva Narodne in univerzitetne knjižnice in Pravilnikom o izločanju in odpisu knjižničnega gradiva v Mestni knjižnici Grosuplje.

Zaščita knjižničnega gradiva

Gradivo v prostem pristopu mora biti v dobrem fizičnem stanju in mora vsebovati veljavne informacije o signaturi, inventarni številki, lastništvu, zato vse knjižnično gradivo knjižnica ustrezno opremi, redno vzdržuje in ščiti z materiali po postopkih, ki jih priporoča stroka

Pregled in dopolnjevanje dokumenta

Dokument letno dopolnjujemo in usklajujemo z letnim načrtom nakupa knjižničnega gradiva.

Oktober , 2019

Roža Kek, bibliotekarska specialistka

direktorica